

POSUDEK OPONENTA

Kateřina Niekurzaková, *Jak jsme řili. Kařdodenní řivot mezi polovinou 19. a 20. století na Kladensku*, bakalářská práce, FF UK, Ústav hospodářských a sociálních dějin 2014, 109 s. včetně příloh.

Autorka se ve své práci zabývá minulostí svých předků. Jedná se o zkoumání několika spřizněných rodin v průběhu více jak sta let, počínaje rodinnou svatbou r. 1839 a konče některými epizodami ze řivota v průběhu tzv. normalizace. Východiskem autorčina bádání je především její osobní archiv, který zahrnuje zejména korespondenci, ale také různé úřední dokumenty, rodinné záznamy o hospodaření, osobní zápisky, fotografie atd. Autorka také v hojně míře pramenně využívá rozhovory, které pořídila s pamětníky. Třetí skupinu pramenů pak tvoří hmotné památky jejich předků. S těmito prameny autorka pracuje, aby mohla vykreslit obraz řadodennosti těchto rodin i vylíčit epizody, které ji naruřují.

Hlavním nedostatkem práce je chybějící metodologický úvod. Stručný úvod sice obsahuje motivace práce, jako cíl si klade zkoumání řadodennosti, chybí však nastolení tezí práce. Stejně tak práci chybí závěr, který by výsledky práce zhodnotil. Také výše řečenou strukturu pramenů musí řtenář vyčíst z bibliografie a z poznámkového aparátu, který je ovšem zpracován poměrně pečlivě. Nicméně s ohledem na to, že autorka pracuje s pamětníky, bylo by zajímavé a nosné se dozvědět něco zejména o metodologickém přístupu a způsobu pořizování těchto rozhovorů. Určitá metodologická nevyhraněnost se pak projevuje i při práci s jednotlivými pojmy a koncepty, jeř se v práci vyskytují. To se přitom týká i pro práci klíčového pojmu řadodennosti; u autorky lze sice nalézt určitá konceptuální východiska ze sekundární literatury (zejm. Lenderová, M. – Jiránek, T. – Macková, M., *Z dějin české řadodennosti. Řivot v 19. století*, Praha 2009, příp. Machařová, J. – Matějček, J., *Problémy obecné kultury v českých zemích 1781-1989*, Opava 2008, atd.), ve vlastním uchopení práce jakoby však toto mělo vyplynout z textu. I díky tomu ale zůstává řada zajímavých poznatků nereflektována.

Jednotlivé kapitoly práce – s výjimkou kapitoly „Kladensko za oněř časů“, jeř řtenář se seznamuje s prostředím, ve kterém se aktěři práce pohybovali – autorka v úvodu rozdělila do dvou základních bloků (toto rozdělení ovšem není akcentováno v uspořádaní obsahu). První blok (kap. 3 až 10) tvoří zkoumání běžného řadodenního řivota autorčiných předků, kdy se zabývá postupně uspořádaním rodinných poměřů, sociálním i ekonomickým zázemím, formám trávení volného času, vzdělání a zaměstnání, stravování, hygienou, odíváním a zdravotním stavem, tedy vším podstatným, co formuje sociální zařazení osob. Lze si tak

vytvořit poměrně ucelenou představu o životní a kulturní úrovni zkoumaných rodin, přesto z pohledu sociálních dějin – a tedy i otázky sociálního statusu – chybí informace o interakcích jednotlivých aktérů i mimo rodinné prostředí. Toto v souvislosti s výše uvedenou nevyhraněnou konceptualizací pak má za následek to, že práce postrádá určitý přesah v tom smyslu, že by mohla nějak typizovat rodinu ze střední třídy na přelomu 19. a 20. století a činit obecnější závěry o dobovém životním stylu.

Druhá část práce (kap. 11 až 13) se pak věnuje rodinným a životním poměrům během některých významných událostí celospolečenského dopadu; jedná se zejména o obě světové války a také o některé epizody z období 1948 až 1989. V rámci tohoto výkladu se objevují sociální interakce, které v první části práce chybí. Pozitivně lze např. hodnotit podkapitulu „Hlad na lístky“ (s. 65-67), ve které autorka poznatky získané z rodinného archivu dává do kontextu jak se zjištěními první části práce, tak i s poznatky nedávné publikace Rudolfa Kučery *Život na příděl* (Kučera, R., *Život na příděl. Válečná každodennost a politiky dělnické třídy v českých zemích 1914-1918*, Praha 2013). Problémem této části práce je ovšem její značná roztržitost. Autorka – pravděpodobně z důvodu nedostatku pramenů – za sebe mnohdy dává relativně vzdálené a přímo nesouvisející události, např. první republika nemá v práci prakticky žádné místo a po kapitole o první světové válce rovnou bez dalšího uvedení následuje kapitola o druhé světové válce. Ostré přechody mezi kapitolami a jejich malá vzájemná provázanost jsou však charakteristické pro celou práci. Právě na tom je přitom patrné, že oproti pečlivé práci s prameny, kterou je třeba ocenit, autorka ve velmi malé míře využívá dostupné sekundární literatury.

Pokud jde o formální náležitosti práce a její stylistické zpracování, je třeba autorce přiznat jisté literární kvality, práci nicméně schází dostatečná závěrečná korektura, což se projevuje občasným výskytem gramatických chyb a nezformátovaných citací, které místo do textu patří pod čáru. Autorka také nedodržuje standard pevných mezer u vázaných předložek a jednopísmenných slov, což ovšem lze považovat za úplnou drobnost.

Přes veškeré uvedené výhrady se ovšem domnívám, že práce Kateřiny Niekurzákové splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci v oboru Historie a doporučuji ji k obhajobě, přičemž navrhuji hodnocení *dobře*.

V Praze dne 11. června 2014

Mgr. David Pavlorek